

2025, 14 (4), 63-88 | Araştırma Makalesi

Popüler Müzik Eserlerinin Yapay Zekâ Tarafından Yeniden Yorumlanması: Duygusal Tepkiler Üzerine Bir Analiz

Nazmi Ekin Vural ¹

Selçuk Çetin ²

Öz

Bu çalışmada, yapay zekâ teknolojileriyle yeniden yorumlanan popüler müzik eserlerinin dinleyiciler üzerindeki duygusal etkileri ile kültürel ve estetik dönüşümleri incelenmiştir. Amaçlı örneklem yoluyla YouTube platformunda çeşitli müzik türlerini temsil eden yedi müzik ele alınmıştır. Dinleyicilerin videolara getirdiği yorumlar, YouTube API aracı kullanılarak Python tabanlı yazılım ile elde edilmiştir. Yorumlardaki duygusal tonlar pozitif, negatif ve nötr olarak sınıflandırılmış ve duygu haritaları ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca, yorumlar nitel veri tekniği ile tematik analize tabi tutulmuştur. Yedi tema üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, dinleyici kitlesinin büyük bir bölümünün yapay zekâ ile üretilen müzikleri olumlu karşıladığını, ancak anlamlı bir kısmının da teknolojik ve estetik değerlendirmelerde kararsız veya eleştirel tutum içerisinde olduğunu göstermiştir. Yorumların tematik analiz sonuçlarına göre dinleyiciler en çok merak olgusunu ön plana çıkarmıştır. Bu da dinleyici kitlesinin yapay zekâ ile yeniden üretilen müzikleri yalnızca eğlence unsuru olarak değil, teknolojik bir yenilik ve öğrenme fırsatı olarak değerlendirdiğini göstermiştir. Duygusal yoğunluk ve bağlanma dinleyiciler tarafından ön plana çıkan diğer temadır. Buna göre, yapay zekâ ile üretilen müziğe dair yorumların özellikle popüler kültür unsurları ve nostaljik referanslar üzerinden dinleyiciyle güçlü bir ilişki kurduğunu ortaya koymaktadır. Bazı dinleyiciler, müzikleri teknik açıdan başarılı bulsa da yapay üretimlerin duygusal aktarım açısından eksiklik yarattığını vurgulamıştır. Özellikle mekaniklik ve yabancılaşma kavramlarının ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Bu durum, yapay zekânın müzikte insani dokunuşu tam anlamıyla yansıtamadığını da göstermektedir. Yapay zekâ destekli müzik üretimi teknolojik gelişmelere bağlı olarak yaygınlaşmaya devam edecektir. Bu gerçekliğin farkında olarak; etik, estetik ve telif hakkı gibi konuları da göz ardı etmeden, müzikal alanda teknolojik yeniliklere tüm paydaşların ortak yaklaşımı ile bütünsel bakmak gerektiği açıktır.

Anahtar Kelimeler: Teknolojik Yenilik, Yapay Zekâ, YouTube, Duygusal Tepkiler, Popüler Müzik, Duygu Analizi, Tematik Analiz.

Vural, N. E., & Çetin, S. (2025). Popüler Müzik Eserlerinin Yapay Zekâ Tarafından Yeniden Yorumlanması: Duygusal Tepkiler Üzerine Bir Analiz. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 14(4), 63-88. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1685888>

Geliş Tarihi	28.04.2025
Kabul Tarihi	28.07.2025
Yayın Tarihi	30.10.2025
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makaledir.	

1 Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Yeni Medya ve İletişim Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, ekin.vural@bozok.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4198-0407

2 Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Yeni Medya ve İletişim Anabilim Dalı, Yozgat, Türkiye, selcuk.cetin@yobu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2110-0874

2025, 14 (4), 63-88 | Research Article

An Analytical Study on Emotional Responses to the Reinterpretation of Popular Music Works by Artificial Intelligence

Nazmi Ekin Vural¹

Selçuk Çetin²

Abstract

In this research, the emotional effects of popular music works reinterpreted through artificial intelligence technologies on listeners, as well as their cultural and aesthetic transformations, were examined. Through purposive sampling, seven music videos representing various genres were selected from the YouTube platform. The comments made by listeners on the videos were obtained using Python-based software through the YouTube API tool. The emotional tones in the comments were classified as positive, negative, and neutral, and emotion maps were produced. Additionally, the comments were subjected to thematic analysis using qualitative data techniques. Evaluations were conducted based on seven themes. According to the findings of the research, a large portion of the audience responded positively to AI-generated music; however, a significant segment displayed indecisive or critical attitudes in their technological and aesthetic evaluations. According to the results of the thematic analysis, curiosity was the most emphasized phenomenon by listeners. This shows that the audience considers music reproduced by artificial intelligence not only as an element of entertainment but also as a technological innovation and a learning opportunity. Emotional intensity and attachment were other themes highlighted by listeners. Accordingly, it is revealed that the comments regarding AI-generated music establish a strong connection with the audience, particularly through elements of popular culture and nostalgic references. Some listeners, although finding the music technically successful, emphasized that artificial productions create a deficiency in emotional transmission. It was particularly identified that the concepts of mechanicalness and alienation became prominent. This situation also shows that artificial intelligence cannot fully reflect the human touch in music. AI-supported music production will continue to spread depending on technological developments. Being aware of this reality, technological innovations in the musical field should be approached holistically with the common perspective of all stakeholders, without neglecting issues such as ethics, aesthetics, and copyright.

Keywords: Technological Innovation, Artificial Intelligence, YouTube, Emotional Responses, Popular Music, Sentiment Analysis, Thematic Analysis.

Vural, N. E., & Çetin, S. (2025). An Analytical Study on Emotional Responses to the Reinterpretation of Popular Music Works by Artificial Intelligence. *Journal of the Human and Social Science Researches*, 14(4), 63-88. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1685888>

Date of Submission	28.04.2025
Date of Acceptance	28.07.2025
Date of Publication	30.10.2025
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

1 Asst. Prof, Yozgat Bozok University, Department of New Media and Communication, Yozgat, Türkiye, ekin.vural@bozok.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4198-0407

2 Asst. Prof, Yozgat Bozok University, Department of New Media and Communication, Yozgat, Türkiye, selcuk.cetin@yobu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2110-0874

Giriş

Müzik, insan deneyiminin temel bir parçası olarak duygusal ifadenin, kültürel kimliğin ve toplumsal bağların güçlü bir aracıdır. Sistemli bir organizasyona ve zengin bir anlatıma sahip olan müzik, sürekli evrim hâlinde olan yaratıcı bir süreçtir. Toplumların manevi kimliğinden beslenen entelektüel bir güçtür. Bir toplumun kültürünün özgünlüğünün dışı vurumu olarak dünyayı yorumlama biçimidir (Kossanova vd., 2016, s.5171). Bu açıdan müzik, insanları birbirine bağlayan bir tutkal işlevi görür. İçinde bulunduğu toplumsal gerçekliğin bir özü olarak değerlendirilebilir. Öyle ki, müzik gerek eğlendirme amacıyla olsun gerekse törensel ritüellerde hayati bir rol oynasın müziğe dair her şey var olduğu toplumsal bağlamdan bağımsız düşünülemez (Barton, 2018, s.23). Bir sosyal sembol ve de anlam yaratma süreci olarak ele aldığımızda tüm toplumların yaşamında belirgin bir yere sahiptir. Her kültürde sağlam bir bağlama oturan müzik, etnomüzikologlara göre, “yapı, pratik ve anlamların kültürel olarak belirlenmesi” ile ilişkilidir (Widness, 2012, s.88). Bu çalışmada müziğin dönüşümü dijital teknolojilerle birlikte bütüncül bir perspektiften ele alınmıştır. Bu perspektif, teknolojinin sunduğu imkânları ve dönüşümleri eleştirel bir kavrayışla irdelemeyi de gerekli kılmaktadır.

Müzik ve teknolojik dönüşüme yönelik eleştirilerin kesişim noktası yabancılaşma, sanatın tüketim nesnesi hâline dönüşmesi bir başka ifadeyle metalaşması gibi olgular ön plana çıkmaktadır. Nitekim günümüzde müzik kitlelere büyük ölçüde kitle iletişim araçları dolayımı ile aktarılmaktadır. Buradaki yabancılaşmanın kaynaklarından birisi müziğin popüler hâle gelmesi ve bilgisayar destekli görselliğe indirgenmesidir. Böylece şarkının bir araç olduğu, esas amacın ise müziğin tüketime sunulan bir metaya dönüşmesidir. Sanatın, müzikaliteden çok sermayeye hizmet ediyor oluşu, görselliğin ön plana çıkışı bu yabancılaşmanın kaynağıdır (Aydar, 2014, s.805). Bu konuda müzik sosyolojisi üzerine getirdiği tezleriyle Adorno ön plana çıkmaktadır. Özellikle kültür endüstrisi yaklaşımı bu bağlamda öncü çalışmalardan birisidir. Adorno, kültür endüstrisinin pazarlanabilir olmayan her şeyi yok ettiğini ifade etmekte, örnek olarak da müziği vermektedir. Nitekim, müziğin bir meta hâline gelmesi, özgün niteliğinin yok olmasına ve kapitalist tüketim süreçlerine entegre olmasına neden olmaktadır. Buna göre, kültür endüstrisi içerisinde müzik, “herhangi bir mantık veya düşünce içermeyen basitlik ve tekdüzellik içinde sıkışıp kalmaktadır” (Akkol, 2018, s.111). Özellikle günümüz yapay zekâ teknolojileri ile sanatsal üretim üzerine de yoğun tartışmalar yaşanmaya başlamıştır. Bu teknolojilerin insanların desteği olmadan makine öğrenme yöntemleriyle kendi kendine içerik üretmesi mümkün hâle gelmiştir. Ancak bu üretimler, geçmişteki üretilmiş müzikal içeriklerin yeniden yorumlanması ile üretilmektedir. Bu bağlamda; özgünlük, telif hakları, sanatın yaratıcılığı ve duygu yüklü oluşu gibi olgular tartışmalı hâle gelmektedir. Teknolojideki ilerlemeler tek başına olumsuz değildir hatta teknoloji müzik üretimi açısından sanatçılara, müzik tüketimi açısından dinleyicilere kolaylıklar sunmaktadır. Ancak bahsi geçen konuları da göz önünde bulundurarak; müzik, sanat ve topluma ulaşım açısından etik bir perspektifi de göz ardı etmemek gerekmektedir.

Bu çalışmada, ilk olarak müzik ve teknoloji ilişkisi ele alınmıştır. Özellikle dijital teknolojilerin müzik üzerindeki etkileri üzerinde durulmuştur. Hem müzik prodüktörleri hem de sanat icra eden insanlar açısından yeni medya teknolojilerinin etkisi üzerinde durulmuştur. Bu kısımda ayrıca yapay zekâ teknolojilerinin büyük ölçüde teknik boyutuyla ne gibi dönüşümler yarattığı irdelenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünü ise yapay zekâ müziği ve dinleyici deneyimleri oluşturmaktadır. Literatürde yapay zekâ ile üretilen müziğe karşı dinleyicilerin tepkilerini ölçen sınırlı sayıdaki araştırmanın bulguları incelenmiştir. Dinleyicilerin bir kısmı bu teknolojik yeniliği olumlu karşılarken bir kısmı sorgulayıcı tutum içerisinde. Çalışmanın bu bölümünde ayrıca yapay zekâ teknolojilerinin müziğin yaratıcılığı üzerindeki tartışmalara yer verilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünü alan araştırması oluşturmaktadır. YouTube platformu üzerinden yapay zekâ ile üretilen müziklere dair dinleyici yorumlarının analizine odaklanan bu çalışma özgün bir perspektif sunmaktadır. Araştırmada müzik ve yapay zekâ etkileşiminin kültürel üretim süreçlerini nasıl dönüştürdüğü dinleyici deneyimleri ile anlaşılır kılınmıştır. Bu bağlamda teknolojinin estetik, kültürel ve duygusal etkilerine dair literatürdeki boşlukları doldurması hedeflenmektedir. Ek olarak çalışma; yapay zekâ ile yeniden yorumlanan müziklerin sanat, kültür ve teknoloji kesişimindeki yerini anlamayı, modern dijital platformlardaki yeniden üretim ve tüketim süreçlerinin sosyolojik etkilerini tartışmayı ve yapay zekâ destekli müziklerin yaratıcı endüstrilerdeki potansiyelini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

1. Müzik ve Teknoloji İlişkisi Üzerine Bütünsel Bir Bakış

Günümüz dijital iletişim teknolojileri sayesinde müzik alanında da büyük dönüşümler yaşanmıştır. Dijitalleşmenin daha ilk aşamalarından itibaren “yenilik, ilerleme ve gelişim” müziğe ulaşmayı kolaylaştırmıştır (Kumar, 2024, ss.205-206). Tarihsel süreci boyunca, pek çok insan ve müzisyen, yaşadığı döneme özgü teknolojik imkânları keşfederek müzikal aletler geliştirmiş ve dinleyicilerine sunmuştur. Dijital teknolojilerle birlikte müzisyenlerden tasarımcılara yazılımcılardan mühendisliğe değin pek çok alanda büyük dönüşümler yaşanmıştır (Turchet vd., 2021, s.15810). Artık müzik tarihte hiç olmadığı kadar kitleselleşmiştir dersek aşırı bir yorum yapmış olmayız. Bu kitleselleşmenin başında dijital akış (*streaming*) hizmetlerinin yaygınlaşması gelmektedir. Compact Disc (CD) gibi fiziksel kopyalar yerini dijital akış uygulamalarına bırakmıştır. Sanatsal içerik üreten insanlar da müzikal ürünlerini bu ortamlarda dolaşıma sokmakta, kitle fonlama tekniklerine başvurmakta, dijital araçlar sayesinde bu dijital ortamlarda konserler icra ederek gelir elde etmektedirler (Smart, 2024). Pek çok müzik eseri üreten insan, Spotify, Youtube Müzik gibi popüler platformlarda varlık göstermektedirler. Nitekim günümüzde müziği tüketen insanlar açısından kaset ya da CD satın almak demode bir teknoloji olarak değerlendirilebilir. Bahsi geçen müzik platformu olan Spotify, içerisinde 100 milyondan fazla şarkıyı, 263 milyonu abone olmak üzere 675 milyondan fazla kullanıcıyı barındırmaktadır. Bu hâliyle platform neredeyse dünyanın tamamında akışa sahiptir (<https://newsroom.spotify.com/company-info/>). Sanatçıların, eskinin kasete ya da CD satışlarına dayalı gelirlerinin neredeyse bitmesiyle birlikte dijital teknolojilere yönelmesi anlaşılır bir durumdur. Sanatçılar, dijital platformlarda dolaşıma soktukları eserlerden telif hakkı edinmektedir. Bazı sanatçılar sosyal medya ortamlarında örneğin Youtube katıl butonu ile gelirlerini artırma yoluna gitmektedirler. Ayrıca bu gibi sosyal medya platformlarına yükledikleri eserlerin izlenme sayısına bağlı olarak reklama dayalı endüstriden kazançlar edinebilmektedir. Bahsi geçen platformlara ek olarak örneğin Covid-19 sonrası kamusal alanların kapanmasıyla sanatçılar, dijital ortamlarda kendine yeni bir alan bulmuştur. Bunlardan birisi olan sanal gerçeklik (*Virtual Reality*) teknolojilerinin gelişmesi, geleneksel canlı müzik konserlerine bir alternatif olarak doğmuştur. Bu gibi ortamlar, fiziksel olarak aynı mekânda bulunmayan sanatçılar ve dinleyicileri bir araya getirerek etkileşimli bir ortam yaratmış ve yeni yaratıcılık

biçimlerini desteklemiştir (Park vd., 2024, s.2195). Bu ve benzeri platformların müziğin yaygınlaşması üzerinde yoğun bir etkisinin olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Dijitalleşmenin müzik üzerindeki olumlu etkilerinden birisi platformların yaygınlaşmasıyla birlikte müzik çeşitliliği ve kalitesinin artması olarak gösterilebilir (Warnars & Rusli, 2022, s.1514). Öyle ki, bu platformlar bir taraftan kitle kültürünü üretmiş olsa da alternatif müzik ya da sanatsal içeriklerin de görünür olmasına fırsat vermektedir. İnsanların daha önce karşılaşma imkânı olmayan yeni müzik kültürlerini tanınmasını, toplumlar arasındaki kültürel etkileşimin artmasını sağladığını ifade etmek mümkündür.

Bu teknolojik gelişmelerin günümüzdeki önemli uğraklarından birisi de yapay zekâ teknolojileridir. Önümüzdeki yıllarda yapay zekâ teknolojilerinin müzik prodüksiyonunda oldukça yaygınlaşacağı hatta ana akım hâline geleceği öngörülmektedir (Avdeeff, 2019, s.10). Öyle ki günümüzde, yapay zekâ ve makine öğrenme teknikleri yaşamın her alanına nüfus etmeye başlamıştır. Bu teknolojilerin önemli etkilerinden birisi de müzik üzerinde yaşanmaktadır. Hatta müzik teknolojileri üzerinde devrim yarattığı düşünülmektedir. Bestecilerin müziklerini ortaya koyarken yaratıcı süreçleri üzerinde bu teknolojilerin sunduğu imkânları kullandıkları söylenebilir. Bu teknoloji, bestecilerin yüksek kaliteli müzik üretimini kolaylaştırmaktadır. Farklı medya türleri için sesler üretmek, yönetmek, ses efektleri meydana getirmek mümkün olmuştur. Müzisyenler ayrıca, şarkı sözleri, akor ilerlemeleri meydana getirebilirler. Hatta, şarkı sözlerini çeşitli tarzlara ve tercihlere göre uyarlayarak düzenleyebilirler. Bunun için “Amplifier Music, Artificial Intelligence Virtual Artist (AIVA), IBM’nin Watson Beat’i ve Google Magenta” gibi müzik sözleri oluşturmaya imkân veren ve bu müzikleri düzenlemek için kullanılabilen araçlar geliştirilmiştir. Sadece bir müziğin icrası ile sınırlı olmayıp örneğin bir dijital oyunu tasarlarken bile yapay zekâ teknolojileri önemli fırsatlar sunmaktadır. Bir dijital oyunun tasarımında kullanıcı deneyimlerini ve performansını artırmak için kullanılan farklı senaryolar için (korku, gerilim gibi) kullanılan ses efektlerinde bu teknolojiler işlevsel olabilmektedir (Yang vd., 2022; Fox vd., 2024 s.273). Böylece kullanıcı deneyimleri daha etkin hâle getirilmeye çalışılır.

Yapay zekâyâ dayalı teknolojilerin müzikal alanda yarattığı önemli etkilerden birisi de derin öğrenme sistemlerinin yaygınlaşmasıdır. Buna göre müzik önerisinin geliştirilmesinde ve müzik türünün sınıflandırılmasında derin öğrenme tekniklerinden yaygın bir şekilde faydalandığı tespit edilmiştir (Kurniawan vd., 2023). Chen vd., göre müziğin türsel sınıflandırılması “müzik kaynaklarının verimli bir şekilde düzenlenmesi, geri çağırılması ve önerilmesi için temel bir süreçtir” (2024, s.1). Bu sistemlerin başlıcasını ise Evrimsel Sinir Ağları (CNN- Convolutional Neural Networks) oluşturmaktadır. Bu teknolojinin dinleyicilere bazı imkânlar sağladığı düşünülmektedir. Akış platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte buralara yüklenen milyonlarca eser bulunduğundan kullanıcılar kimi zaman belirli şarkılara ulaşmak için büyük çaba sarf etmek durumunda kalabilmektedir. Bu yüzden müzik türlerinin sınıflandırılması kullanıcıların farklı müzik türlerini ararken zaman tasarrufu sağlaması için CNN modeli işlevsel olabilmektedir (Rajeswari, 2023; Tahiroğlu, 2021, s.155). Özellikle mühendislik alanında yapılan çalışmaların bulguları bu açıdan önemli sonuçlar vermektedir. Allamy ve Koerich (2021) halka açık 1.000 ses veri kümesi üzerinden %80,93 doğruluk oranına erişmişlerdir. Ajay ve Rajan (2023) otomatik müzik türü sınıflandırmasının insan kullanıcılar için faydalı olabileceğini ve müzik bilgi erişim sistemlerine katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Öyle ki, yaptıkları araştırmanın CNN bulgularına göre %85 sınıflandırma doğruluğuna

ulaşmışlardır. Bir başka araştırmada ise %92,7 doğruluk oranı ile müzik türlerinin sınıflandırılması başarılmıştır (Ahmed vd., 2024, s.467). Derin öğrenmeye dayalı bu teknolojiler, müzikal sınıflandırmaları başardıkları gibi otomatik müzik üretimini de mümkün hâle getirmektedirler. Bu nedenle, yapay zekânın müzik sektöründe kullanımı dinleyicilere kişiselleştirilmiş müziğin sunumu ile sınırlandırılmaz. Yapay zekâ, “kısa sürede müzik üretebilir ve icra edebilir” (Katyal vd., 2024, s.393). İnsan etkileşimi olmadan yüksek kaliteli müzik üretebilen bu teknoloji aynı zamanda kişinin ruh hâline göre müzikal öneriler sunabilir (Yang vd., 2022). Bunun için, yapay zekâ teknolojileri aracılığıyla “müzik duygu tanıma” yöntemleri kullanılmaktadır (Han vd., 2022). Bu teknolojik yapının içerisinde “melodi üretimi, yapı kontrolü, çok seslilik, akor üretimi, stil transferi ve çok kanallı düzenleme” son yılların gelişmeleri olarak görülmektedir. Her ne kadar günümüz teknolojileri ile otomatik müzik üretimi mümkün hâle gelse de üretilen müziğin kalitesinin insan bestecilerinin yerini alması tartışmalı bir hâldedir. Ancak, yapay zekâ besteleri ile insanların kuracağı ilişkinin karşılıklı gelişmesiyle daha iyi bir konuma gelmenin de mümkün olacağı öngörülmektedir (Lu, 2023, s.378). Öyle ki, derin öğrenme sayesinde müzik remiksleme süreçleri giderek gelişmekte ve yaratıcı remiksler üretilebilmektedir ayrıca insan yapımı bestelerle yarışacak düzeyde özgün müzik parçaları oluşturulabilmektedir (Agwan vd., 2023, s.90). Yapay zekâ teknolojilerinin müzik üzerindeki bu yoğun etkileri “entelektüel denge ve insan emeğinin korunması için orijinallik, telif hakkı, önyargı, benzersizlik, gizlilik” gibi hususların göz önünde bulundurulmasını gerekli kılmaktadır (Katyal, 2024, s.393) çünkü, yapay zekânın sanat dahil olmak üzere pek çok konuda kusursuzca otomatik çıktı üretmesinin ardında büyük dil modelleri aracılığı ile trilyonlarca mevcut veriyi işlemesi yatmaktadır. Bu da telif veya tazminat hakkı gibi tartışmaları gündeme getirmektedir (Hilcenko & Bassirian, 2023, s.119). Sanatsal üretimin verileri ile ortaya çıkan eserler, üretken yapay zekâ dolayımı ile mümkün olmaktadır. Bu da sanatsal niteliği ya da kullanıcı katkısını tam olarak temsil etmeyen müziklerin meydana gelmesine yol açmaktadır. Bu da bir tür “kodlanmış kültür” anlayışını meydana getirmektedir (Berkowitz, 2024, s.393). İnsanı yapay zekâdan ayırtıran en temel unsur ise “duygu” dur. Bu açıdan, yapay zekâ her ne kadar müzik endüstrisine katkı sunmuş olsa da duygu durumunun, dolayısıyla insan faktörünün kaçınılmaz bir gerçeklik olduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Gündoğdu & Okçu, 2024, s.556). Zulic’e göre (2019, ss.111-112), yapay zekânın henüz insan duygularını taklit eden sanatsal içerik yaratamadığını ileri sürmektedir. Ancak bu durumun gelecekte değişeceğini de belirtmektedir. Tüm bunlar, telif hakkı ile teknolojik yenilik arasında denge kurulması, yapay zekâ destekli müzik üretimi, sürdürülebilirliği ve gelişimi için oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Bunun için de adil kullanım ilkeleri, bu ilkelerin diğer yasal düzenlemelere uyumlu hâle getirilmesi hem teknolojik yenilikleri hem de yaratıcıların haklarını güvence altına alır. Bu bağlamda kapsayıcı bir müzik ekosisteminin kurulmasına gereksinim bulunmaktadır (Xu, 2023, s.235; Ser, 2023, s.327).

2. Yapay Zekâ Müziği ve Dinleyici Deneyimleri

Teknolojik dönüşümler karşısında yapay zekâ ile üretilen ya da yeniden yorumlanan müziklere dair dinleyici deneyimleri bu bağlamda oldukça önemli bir hâl almaktadır. Moura ve Maw (2021, s.137), 446 kişiye çevrimiçi anket yaparak müziği nasıl deneyimlediklerini ortaya koymuşlardır. Çalışmada insanların yapay zekâ müziğine yönelik olumsuz bir algıya sahip olduğu, düşük satın alma niyeti taşıdığı ve yapay zekâ kullanan müzisyenlere karşı düşük güvenilirlik algısına sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Gao ve diğerleri (2024, s.82), yaptığı araştırmada ise, üç farklı müzik üretim yazılımını kullanarak 90 ses kaydı üretilmiştir. “Boyutsal Duygu Modeli” bağlamında dört farklı duygu yönlendirmesi ve iki farklı üretim biçimi kullanılmıştır. Buna göre, duygu açısından “enerjik, sıkıntılı, ağırkanlı ve huzurlu” içeriklerle, “metinden müziğe ve müzikten müziğe” üretim biçimi kullanılmıştır. 26 dinleyici üzerinden karşılaştırmalı analiz yapmışlardır. Buna göre, “yapay zekâ müzik üretim yazılımlarının dönüşüm doğruluğu üzerinde anlamlı bir ana etkisi olduğu” bulgulanmıştır (Gao vd., 2024, s.82). Dallas ve Morreale (2020), 40 katılımcı ile deneysel bir çalışma yürütmüşlerdir. Buna göre, şarkı sözleri yapay zekâ ile üretilmiş müzikler ile insan yapımı prodüksiyon arasında bir karşılaştırma yapmışlardır. Araştırmanın bulgularına göre yapay zekâ tarafından üretilen şarkılar ile insanlar tarafından üretilen şarkılar arasında beğeni düzeyi açısından anlamlı bir farklılaşma söz konusu olmamıştır.

Yapay zekânın müzik üretimindeki rolü, teknolojik yeniliklerin ötesinde, yaratıcılık ve duygusal derinlik açısından da değerlendirilmelidir. Fox ve diğerleri (2024, s.268), yapay zekânın müzik üretiminde hem tamamlayıcı hem de yerine geçen bir rol oynayabileceğini belirtmektedir. Örneğin, otomatik şarkı sözü üretimi (ALG) gibi teknolojiler, Doğal Dil İşleme (NLP) ve derin öğrenme sistemleri sayesinde, duygusal içerikli şarkı sözleri oluşturmada önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Ancak, bu teknolojilerin ürettiği müziklerin insan yapımı müziklere kıyasla duygusal rezonans açısından eksiklikleri olduğu sıkça tartışılmaktadır. Özellikle, MuseNet gibi derin öğrenme modelleri, geniş Müzik Enstrümanı Dijital Arayüzü (MIDI) veri setlerinden harmonik ve yapısal olarak tutarlı müzikler üretebilse de insan bestecilerin deneyim, ruh hâli ve ince tonlamalarla yarattığı yenilikçi kompozisyonların derinliğini yakalamakta zorlanmaktadır (Fox vd., 2024, s.270). Bu durum, yapay zekânın müzik üretimindeki sınırlarını ve insan yaratıcılığının eşsiz doğasını vurgulamaktadır. Bununla birlikte, yapay zekâ destekli müzik üretimi, özellikle remiksleme ve kompozisyon süreçlerinde önemli avantajlar sunmaktadır. Katyal ve diğerleri (2024, s.390), yapay zekânın derin öğrenme ve sinir ağları kullanarak karmaşık ses kalıplarını analiz ettiğini ve insan sınırlarını aşan sofistike müzik karışımları ürettiğini belirtmektedir. Geleneksel remiksleme yöntemlerinin yaratıcılık ve mevcut müzik kaynaklarıyla sınırlı olduğu durumlarda, yapay zekâ destekli remiksleme, otomasyon ve yaratıcı özgürlük sağlayarak bu kısıtlamaları ortadan kaldırmaktadır (Katyal vd., 2024, s.391). Örneğin, Çekişmeli Üretici Ağlar (GANs) gibi teknolojiler, caz, rock veya klasik müzik gibi farklı türlerde özgün besteler üretmek için kullanılmaktadır. Bu süreçte, yapay zekâ modelleri, bir ayırt edici ve bir üretici arasında rekabet yoluyla müzik üretir, böylece insan yapımı müziklere benzer çıktılar elde edilir (Katyal vd., 2024, s.392). Ancak, yapay zekânın müzik üretimindeki bu teknolojik ilerlemeleri, etik ve yasal sorunları da beraberinde getirmektedir. Hilcenko ve Taubman-Bassirian (2023, s.119), büyük dil modellerinin (LLMs) telif hakkıyla korunan eserler de dahil olmak üzere devasa veri setlerinden beslendiğini ve bu durumun telif hakkı sahipliği ve orijinal yaratıcılar için tazminat gibi ciddi etik sorular ortaya çıkardığını vurgulamaktadır. Fox ve diğerlerine göre (2024, s.273), yapay zekânın mevcut müzikleri öğrenmek için kullandığı veri setleri, genellikle sanatçıların izni olmadan toplanmakta ve bu da potansiyel telif hakkı ihlallerine yol açmaktadır. Ayrıca, yapay zekânın ürettiği müziklerin piyasayı doyurması, insan bestecilerin tanınırlığını ve gelirlerini olumsuz etkileyebilir. Bu durum, yapay zekânın müzik endüstrisindeki yaygınlaşmasının, insan yaratıcılarının ekonomik ve kültürel katkılarını gölgeleme riskini taşımaktadır. Ek olarak, yapay zekânın müzik üretimindeki etik boyutları, yalnızca telif haklarıyla sınırlı değildir. Hilcenko ve Taubman-Bassirian

(2023, s.125), yapay zekânın ürettiği içeriklerin yanlış veya yanıltıcı olabileceğini ve bu “halüsinasyon”ların bireylere zarar verebileceğini ifade etmektedir. Örneğin, yapay zekâ tarafından üretilen bir şarkı, yanlışlıkla bir sanatçının tarzını taklit ederek itibar kaybına yol açabilir veya kültürel bağlamdan yoksun içeriklerle dinleyicileri yanıltabilir. Bu tür riskler, yapay zekânın müzik üretiminde kullanımında daha fazla şeffaflık ve düzenleme ihtiyacını ortaya koymaktadır. Nitekim bu yeni teknolojik imkân sanatsal üretimi sona ermiş sanatçıların seslerini dahi taklit ederek müzikal içerik üretmeyi mümkün hâle getirmiştir. Bu konu daha başından önemli bir tartışmaya neden olmaktadır. Bunun başlıcası insan yaratıcılığının doğasına yönelik kaygılardır (Galuszka, 2024, s.603). Yapay zekâ, *thanabot* ya da *deathbot* yazılımları ile yaşamı sona eren kişileri dijital olarak klonlayarak yeniden yaratmayı mümkün kılmıştır. Öyle ki, kullanıcıların fiziksel yaşamındaki verileri baz alınarak yaşamı sona ermiş kişilerle yeni bir iletişim biçimini oluşturmaktadır. Bazı şirketler, ölmüş insanların “dijital dirilişini” mümkün kılmakta ve son derece gerçekçi avatarlarını oluşturabilmektedir. Böylesi bir teknolojik imkân ölüm ve yaşam arasındaki sınırları bulanıklaştırarak “postmortal toplum” tartışmalarına yol açabilir (Resendis & Resendis, 2024, s.1). Bu tartışmalar aynı zamanda etik soruları da beraberinde getirmektedir. Örneğin ölmüş bir sanatçının gerçekçi dijital avatarını yaratarak, ürettiği sanatsal eserleri yapay zekâ teknolojileri ile yeniden yorumlatarak ticaretin nesnesi hâline getirilmesinde etik sorumluluğu kim üstlenecektir? Bu ve benzeri sorular vefat etmiş kişilerin sömürülmesinden kaçınılması ve ölen kişilerin onurunu ve anısını korumak açısından önem arz etmektedir. Yeni teknolojiler elbette nesiller arası bağları güçlendirmeyi mümkün kılabilir. Ancak vefat eden kişilerin hatıralarına saygı göstererek kültürel deneyimler zenginleştirilebilir. Bu açıdan yenilik ile etik kaygılar arasında denge sağlamak ve temkinli bir yaklaşımla hareket etmek gerekmektedir (Hutson & Radican, 2023, ss.5–10). Sonuç olarak, yapay zekâ, müzik üretiminde büyük dönüşümler sağlamış olsa da bu teknolojinin insan yaratıcılığı, duygusal derinlik ve etik sorumluluklarla dengelenmesi gerekmektedir. Dinleyici deneyimleri üzerine yapılan çalışmalar, yapay zekâ müziğinin teknik olarak etkileyici olsa da insan yapımı müzikle aynı duygusal bağları kurmakta zorlanabileceğini göstermektedir. Buna rağmen, yapay zekânın sunduğu yenilikçi araçlar, müzisyenlere yaratıcı süreçlerinde destek olma potansiyeline sahiptir. Gelecekte, yapay zekâ ve insan yaratıcılığı arasında kurulacak iş birliği hem sanatsal hem de etik açıdan sürdürülebilir bir müzik endüstrisi için kritik olacaktır.

3. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemler

Bu çalışmanın ana problemi, yapay zekâ desteği ile yeniden yorumlanan popüler müziklerin, dinleyicilerdeki duygusal tepkiler ve kültürel/estetik bağlamlar üzerindeki etkilerinin incelenmesi, orijinal eserlerin ne ölçüde yeniden anlamlandırıldığının belirlenmesi ve bu dönüşümün dinleyiciler tarafından nasıl algılandığıdır. Bu açıdan aşağıdaki soruların yanıtları araştırılacaktır:

- Yapay zekâ tarafından yeniden yorumlanan müzikler dinleyicilerde hangi duygusal tepkileri uyandırmaktadır?
- Yapay zekâ ile yeniden yorumlanan popüler müziklerin kültürel ve duygusal bağlamları nasıl değişmektedir?
- Dinleyiciler, yapay zekâ ile yeniden yorumlanan müzikleri yenilikçi bir katkı olarak mı yoksa eksiklik olarak mı değerlendirmektedir?

-Yapay zekâ destekli müziklerin dijital platformlardaki etkileri, estetik algı ve kültürel aidiyet bağlamında nasıl değerlendirilmektedir?

4. Yöntem

Bu çalışma, YouTube platformunda paylaşılan ve yapay zekâ ile yeniden yorumlanan müziklerin dinleyicilerdeki duygusal etkilerini incelemek üzere tasarlanmıştır. Araştırmanın veri toplama ve analiz süreci, YouTube'da çeşitli popüler müzik türlerini temsil eden 7 videonun amaçlı örneklem yoluyla belirlenmesi ile başlamıştır. Videolara ait yorumlar, YouTube Uygulama Programlama Arayüzü (API) kullanılarak Python tabanlı bir yazılım ile toplanmış, yine aynı yazılım tarafından metin madenciliği teknikleri ile işlenmiş ve metin analizi için uygun formata getirilmiştir. Bu aşamada gözden kaçabilecek çoklu veya tekrar eden yorumlar temizlenmiştir.

Yorumlardaki duygusal tonlar, Python yazılımına ait İngilizce sözlük kütüphaneleri kullanılarak, TextBlob ve Valence Aware Dictionary and sEntiment Reasoner (VADER) gibi doğal dil işleme araçları vasıtasıyla pozitif, negatif ve nötr olarak sınıflandırılmış ve genel duygu haritaları oluşturulmuştur. Ayrıca, yorumlar nitel veri analizi teknikleriyle incelenerek aşağıda yer alan Tablo 1'deki temalar belirlenmiştir. Yorumların tematik analiz sürecinde, şu aşamalar takip edilmiştir; ilk olarak, veriyi detaylı bir şekilde tanımak amacıyla yorumlar dikkatlice incelenmiş, ardından yorumlar anlamlı bölümler hâlinde kodlanmıştır. Daha sonra, bu kodlar arasındaki kavramsal ilişkiler belirlenmiş ortak anlam örüntüleri temel alınmış ve temalar oluşturulmuştur. Temaların belirlenmesinde hem yorumlarda geçen kelimelerin frekans analizi sonuçları hem de yorumların içerik bağlamları dikkate alınmış; yalnızca en çok tekrar eden ifadeler değil, aynı zamanda bağlamsal bütünlüğü güçlü kavramsal örüntüler de tematik kategori oluşturmanın temel ölçütü olarak kullanılmıştır. Bu sayede, tümevarımsal bir yaklaşım benimsenerek veriden doğrudan türeyen temalar geliştirilmiştir. Temalar oluşturulurken anlam örüntülerinin tutarlılığı, temalar arası sınırların açıklığı ve her bir temanın içerdiği alt kavramların çeşitliliği de göz önünde bulundurulmuştur.

Daha sonra ise duygu analizi ile dinleyici yorumları detaylı şekilde incelenmiş ve motivasyon faktörleri değerlendirilmiştir.

Tablo-1: Belirlenen Temaların Listesi

Tema	Açıklama
Nostalji ve Geçmişe Özlem	Dinleyiciler, yapay zekâ ile yeniden üretilen müziklerin geçmiş dönemlere dair anıları ve duyguları yeniden canlandırıp canlandıramadığını tartışmakta; müziğin nostaljik bir etki yaratıp yaratmadığını değerlendirmektedir.
Yenilik ve Adaptasyon	Dinleyiciler, yapay zekâ destekli müzik üretiminin, müzik endüstrisine getirdiği yenilikleri ve bu değişim sürecine nasıl uyum sağlandığını tartışmaktadır.
Teknik Değerlendirme	Dinleyiciler, yapay zekâ ile yeniden üretilen müziklerin teknik yönlerini, özellikle ses kalitesi, miksaj, işleme ve düzenleme teknikleri açısından değerlendirilmektedir.
Duygusal Yoğunluk ve Bağlanma	Dinleyiciler, yapay zekâ ile üretilen müziğin bireylerin duygularına ne derece hitap edebildiğini ve onların müzikle kurdukları duygusal bağın derinliğini tartışmaktadır.
Toplumsal Aidiyet ve Kimlik	Dinleyiciler, yapay zekâ ile üretilen müziğin kültürel kimlik ve toplumsal aidiyet duygusunu ne ölçüde yansıtır koruduğunu tartışmaktadır.
Merak	Dinleyiciler, yapay zekâ etkisindeki müziğin sınırlarını keşfetme, olası türler arası etkileşimleri ve gelecekteki potansiyel uygulamaları hakkında düşüncelerini paylaşmaktadır.
Yabancılaşma	Dinleyiciler, yapay zekâ ile üretilen müziğin doğal ve insani duyguları kaybetme riski taşıyıp taşımadığını tartışmakta ve müziğin yapaylaşması konusunda kaygılarını dile getirmektedir.

4.1. Çalışma Alanı ve Örneklem

Bu çalışmada, yapay zekâ tarafından yeniden yorumlanan popüler müzik videoları ele alınmıştır. YouTube platformunda yayımlanan ve “Popular Music and Artificial Intelligence Covers” anahtar kelimeleriyle belirlenen içerikler, araştırmanın çalışma alanını oluşturmaktadır. YouTube gibi geniş çaplı bir platform, yapay zekâ ile yeniden yorumlanmış müziklerin dinleyici kitlesinin çeşitli tepkilerini analiz etmek için zengin bir veri kaynağı sunmaktadır. Bu kapsamda, platformun erişilebilirliği ve dinleyici tabanının genişliği, araştırma açısından kritik bir önem taşımaktadır.

Araştırmada, amaçlı örneklem yoluyla YouTube platformunda yukarıda belirtilen anahtar kelimelerle yapılan aramalar sonucunda Tablo 2’de bulunan toplam 7 video seçilmiştir. Bu videoların seçiminde izlenme ve yorum sayılarının yüksekliği, farklı müzik türlerini temsil etmeleri ve aynı sanatçıya ait birden fazla video bulunması durumunda sadece bir tanesinin seçilmesi gibi kriterler belirlenmiştir. İzlenme sayılarının 443 bin ile 3,2 milyon, yorum sayılarının ise 302 ile 4.349 arasında değişmesi, bu videoların geniş bir dinleyici kitlesine hitap ettiğini ve analiz için zengin bir veri sunduğu söylenebilir. Bu yaklaşımla seçilen 7 video, araştırmanın odaklandığı duygusal dönüşüm süreçlerini daha detaylı bir şekilde inceleme fırsatı sunmuştur.

Tablo-2: Örneklem Listesi

Video İsmi	İzlenme Sayısı	Yorum Sayısı
Lana Del Rey - Skyfall (Adele)	3.200.000	784
Kanye Ft. Playboi Carti - Somebody That I Used to Know	2.900.000	3.018
Squidward Tentacles - My Way	1.500.000	4.349
Freddie Mercury ft. Adele - Set Fire to the Rain	1.000.000	660
Eric Cartman - Bring Me to Life	926.000	511
Doofenshmirtz Sings - How Bad Can I Be	520.000	1.519
SpongeBob - Take On Me	443.000	302

Araştırma, YouTube platformundan seçilen videolar hakkında yorum yapan dinleyicileri kapsamaktadır. Bu kapsamda, yorumlar yalnızca pozitif, negatif ve nötr duygusal tepkiler açısından değil, aynı zamanda nostalji, yabancılaşma ve merak gibi temalar üzerinden de analiz edilmiştir.

4.2. Veri Toplama Teknikleri ve Analizi

Dijital platformlarda kullanıcı davranışlarını analiz etmek için YouTube API öne çıkmaktadır. YouTube API'si, video metaverileri, dinleyici yorumları ve etkileşim metrikleri gibi verileri toplayarak dinleyici davranışlarını anlamada temel bir kaynak sunmaktadır. YouTube'un müzik yayıncılığındaki önemi nedeniyle buradan elde edilen veriler, dinleyici eğilimlerini değerlendirmek için değerli kabul edilmektedir.

YouTube dinleyici yorumları üzerinden gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında, yorumların içeriksel olarak analiz edilebilmesi amacıyla Python programlama dili kullanılarak kapsamlı bir metin ön işleme süreci uygulanmıştır. İlk olarak, veri seti Excel formatında dış kaynaktan alınmış ve *pandas* kütüphanesi aracılığıyla çalışma ortamına aktarılmıştır. Sütun başlıklarının yapılandırılması sonrası, her bir yorumun temizlenmesine yönelik olarak *re* ve *nlTK* kütüphaneleri kullanılmıştır. Böylelikle HTML etiketleri, URL bağlantıları, noktalama işaretleri ve sayısal karakterler veri setinden çıkarılmış; yorumlar küçük harfe çevrilmiş, İngilizce durak kelimeleri (*stopwords*) filtrelenmiş ve kalan kelimeler köklerine indirgenmiştir (*lemmatizasyon*). Yorumların tekrar eden içerikler içermesi olasılığına karşı, her bir yorum yalnızca bir kez yer alacak şekilde olmak üzere tekrar eden yorumlar temizlenmiştir. Bu yöntemle, yorumların içerik tekrarından kaynaklı frekans sapmaları önlenmiştir. Böylece hem veri bütünlüğü korunmuş hem de analizde yorum çeşitliliği sağlanmıştır. Bu işlem, *set()* yapısı ve *apply()* fonksiyonlarıyla *nlTK* kütüphanesinin *word_tokenize* ve *WordNetLemmatizer* sınıflarından yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen temizlenmiş yorum verisi, yeni başlıklar altında yeniden yapılandırılmış; bu sayede sonraki aşamalarda duygu analizi ve içerik incelemeleri gibi doğal dil işleme (NLP) uygulamaları için hazır hâle getirilmiştir.

Temizleme işlemlerinin ardından elde edilen yorum verileri, VADER duygu analiz aracı ile değerlendirilmiştir. VADER, sosyal medya gibi kısa metinlerde duygu yönelimi belirlemeye yönelik olarak optimize edilmiş ve sözlük temelli bir duygu analiz yöntemidir (Hutto & Gilbert, 2014, s.216). Bu çalışmada, her bir yorum için VADER algoritması kullanılarak negatif, nötr ve pozitif duygu skorları hesaplanmış ve bu skorlar

üzerinden yorumların genel duygu kategorileri belirlenmiştir. VADER'ın *compound skoru* olarak adlandırılan bileşik değeri, yorumun genel duygusal eğilimini tek bir ölçütte özetlemekte; bu değer 0.05 üzerindeyse pozitif, -0.05 altındaysa negatif ve bu aralığın dışında ise nötr olarak sınıflandırılmaktadır (Britzolakakis vd., 2020, s.532). Yorumların analizinde VADER algoritması doğrudan *nlk.sentiment* modülü üzerinden uygulanmış ve elde edilen skorlar veri setine, pozitif, negatif ve nötr şeklinde görüntülenen sütunlar olarak eklenmiştir.

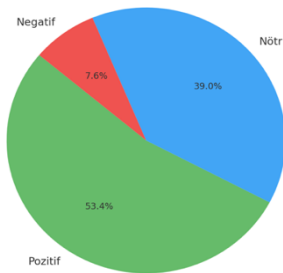
Duygu analizinin yanı sıra, yorumların içeriksel anlam örüntülerini ortaya koymak amacıyla tematik analiz yöntemi uygulanmıştır. Tematik analiz, nitel veri setlerinde tekrar eden kavramsal motiflerin belirlenmesine olanak sağlayan sistematik bir içerik çözümleme tekniğidir (Braun & Clarke, 2006, s.79). Bu çalışmada tematik analiz süreci, önceden temizlenmiş ve *lemmatize* edilmiş yorum verisi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yeni başlıklar altında yeniden yapılandırılan sütunlar temel alınarak yapılan sözcük frekansı incelemeleri ve bağlam analizleri yoluyla, yorumlarda öne çıkan içerik alanları ve anlam örüntüleri belirlenmiş, bu örüntüler bir dizi tematik kategori altında sınıflandırılmıştır. Bu tematik yapı, yorumların yalnızca duygusal değil, aynı zamanda kavramsal ve kültürel düzeyde de ne tür anlamlarla yüklü olduğunu ortaya koymaktadır. Temaların dağılımı hem sıklık analizleriyle hem de bağlam çözümlemeleriyle desteklenerek, dinleyici yorumlarının içerdiği çok katmanlı yapının anlaşılmasına katkı sağlamıştır. Bu analiz sayesinde, yalnızca bireysel duygular değil, aynı zamanda toplumsal kimlik, teknolojik adaptasyon ve merak gibi daha geniş boyutlara dair veriler elde edilmiştir.

5. Bulgular

Araştırmada, yapay zekâ tarafından yeniden yorumlanan müziklerin dinleyiciler üzerindeki etkilerini çok yönlü bir biçimde analiz edebilmek amacıyla, YouTube platformunda paylaşılan 7 popüler video üzerinden elde edilen dinleyici yorumları hem nicel hem de nitel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Her bir müzik videosuna ait duygu dağılımı ve tematik eğilimler, grafikler ve tablolar aracılığıyla görselleştirilmiş; böylece veriler hem sayısal hem de anlamsal olarak bütüncül bir biçimde sunulmuştur. Elde edilen bulgular, çalışmada benimsenen kuramsal çerçeveler doğrultusunda yorumlanmış ve mevcut literatürdeki benzer araştırmalarla karşılaştırılarak her bir video yorumları için sırayla kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır.

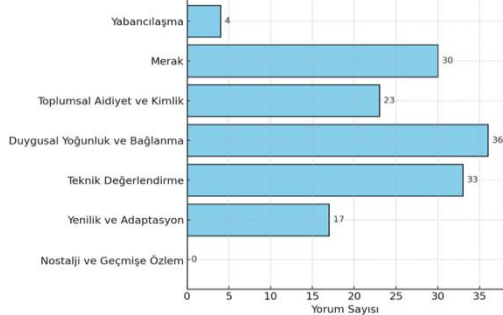
5.1. Lana Del Rey - Skyfall (Adele) Yorumları Analizi

Lana Del Rey AI Cover - Duygu Dağılımı

Grafik: 1

Lana Del Rey AI Cover - Tematik Dağılım

Grafik: 2

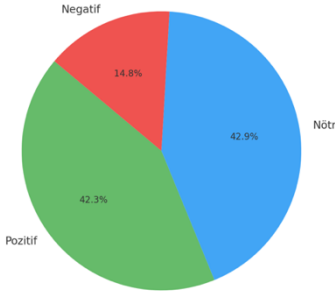
Metin önışleme süreci sonrasında temizlenen veri setinde yer alan toplam 710 YouTube yorumu üzerinden gerçekleştirilen analizde, dinleyici yorumlarının %53,4'ü pozitif, %39'u nötr ve %7,6'sı negatif olarak sınıflandırılmıştır (Grafik 1). Bu dağılım, yapay zekâ tarafından üretilen Lana Del Rey yorumunun hem duygusal hem de teknik açıdan dikkat çeken bir performans olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Pozitif yorumlar, yapay zekânın Lana Del Rey'in karakteristik "melankolik Hollywood" tınısını beklenenden çok daha etkileyici biçimde yakaladığını göstermektedir. "It feels like a lost Ultraviolence demo" (kayıp bir Ultraviolence demosu gibi hissettiriyor) ya da "her voice is hauntingly intact even in AI" (sesi yapay zekâyla bile büyüleyici bir şekilde bozulmamış) gibi yorumlarla, yapay üretimin orijinal vokal karakteristiğe oldukça yakın bulunduğu vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, retro yankı efektlerinin, kadife yumuşaklığında titreşimli ses geçişlerinin ve düşsel pop atmosferinin başarılı bir şekilde yeniden oluşturulduğu ifade edilmiştir. Yorumlarda, üretimin hem teknolojik bir vitrin hem de duygusal bir yeniden buluşma olarak algılandığı görülmektedir. Nötr yorumlar ise daha çok teknik meraka odaklanmaktadır. Dinleyiciler; kullanılan ses klonlama modeli, yankı türü, bant doygunluğu uygulanıp uygulanmadığı gibi teknik sorular sormakta; ayrıca telif hakları ve etik boyutlara ilişkin değerlendirmelerde bulunmaktadır. Bu yorumlar, dinleyici kitlesinin aynı zamanda üretim süreçlerine teknik ilgisini ve bilinçli takipçiliğini göstermektedir. Negatif yorumlarda ise küçük fakat anlamlı bir grup, yapay zekâ tarafından üretilen vokalin Lana Del Rey'in doğal ses kırılmasını ve melankolik derinliğini tam olarak yansıtamadığını belirtmektedir. Yorumlarda geçen "AI turned her sorrow into elevator music" (yapay zekâ onun hüznünü asansör müziğine dönüştürdü) gibi ifadelerle, yapay zekâ tarafından üretilen sesin dramatik ifadeyi yüzeyselleştirdiği ve duygusal yoğunluğu mekanik bir yapıya dönüştürdüğü ileri sürülmektedir.

Tematik yorum analiz sonuçları ise duygusal yoğunluk ve bağlanma (n=36), teknik değerlendirme (n=33), merak (n=30) ve aidiyet/kimlik (n=23) başlıklarında yoğunlaşmıştır (Grafik 2). Bu bulgular hem duygusal etkileşimin hem de teknik/mühendislik merakının bir arada var olduğunu ortaya koymaktadır. Yenilik ve adaptasyon (n=17) yorumları, yapay zekâ teknolojisinin müzikal estetiği dönüştürme potansiyeline işaret ederken; yabancılaşma (n=4) ise hâlen "insan nefesi"ne duyulan ihtiyacın sürdüğünü göstermektedir. Nostalji başlığı altında doğrudan eşleşme sayısının düşük kalması ise dinleyici kitlesinin Lana Del Rey'i hâlen güncel bir figür olarak görmesinden kaynaklanabilir.

Sonuç olarak, yapay zekâ ile yeniden yorumlanan "Lana Del Rey - Skyfall (Adele)" adlı müzik parçası, geniş bir dinleyici kitlesini melankoli ve nostalji ekseninde duygusal olarak yakalamakta; aynı zamanda teknolojik mükemmellik ile organik kırılma arasındaki sınırları yeniden tartışmaya açmaktadır. Dinleyici yorumları, yapay ses sentez teknolojilerinin özellikle nefes alma detayları, artikülasyon (sesletim) pürüzleri ve sesin içindeki doğal iniş-çıkış gibi küçük dinamik değişimleri yakalama konusunda hâlâ geliştirilmesi gerektiğini açık biçimde göstermektedir.

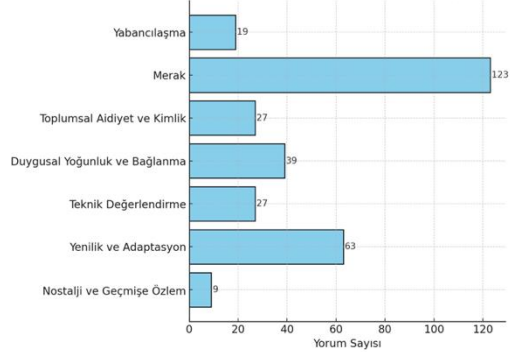
5.2. Kanye Ft. Playboi Carti - Somebody That I Used to Know Yorumları Analizi

Kanye West AI Cover - Duygu Dağılımı

Grafik: 3

Kanye West AI Cover - Tematik Dağılım

Grafik: 4

Metin önışleme süreci sonrasında temizlenen veri setinde yer alan toplam 2.476 YouTube yorumu üzerinden gerçekleştirilen analiz sonucunda, dinleyicilerin %42,3'ü pozitif, %42,9'u nötr ve %14,8'i negatif duygu yönelimi göstermiştir (Grafik 3). Bu dağılım, yapay zekâ tarafından oluşturulan Kanye West yorumunun dinleyici kitlesi nezdinde hem güçlü bir ilgi uyandırdığını hem de tartışmalara zemin hazırladığını göstermektedir.

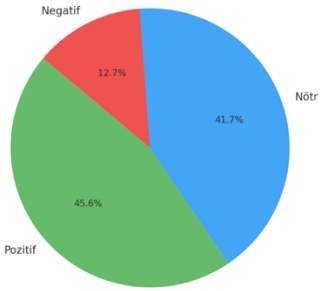
Pozitif yorumlar, yapay zekânın Kanye West'in parçalı vokal ritmini, eski tarz soul müzikten alınmış ses örneklerini ve 808 davul makinesiyle oluşturulan ritim altyapılarını “şaşırtıcı derecede canlı” ve “dönemine sadık” bir biçimde yeniden ürettiğini vurgulamaktadır. “Sounds like Graduation-era Ye came back” (Mezuniyet zamanındaki Kanye geri gelmiş gibi tınıyor) ve “AI Ye still hits harder than half of trap today” (Yapay zekâ Kanye, günümüzdeki trap parçalarının yarısından hâlâ daha sert vuruyor) gibi ifadelerle, bu yapay üretimin teknik ve estetik açıdan başarılı olduğu öne çıkmıştır. Pozitif değerlendirmeler, nostaljik bir özlemden ziyade, yapay zekânın “günümüz prodüksiyon kalitesine uyum sağlayan yeni bir Kanye kimliği” sunduğu yönündeki algıyla ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda, yorumlar doğrudan “yenilikçilik” ve “uyum sağlama” temalarını desteklemektedir. Nötr yorumlar ise, üretim süreci ve teknolojik altyapıya yönelik bir merak ekseninde şekillenmektedir. Dinleyiciler sıklıkla “Which checkpoint did you train on?” (hangi kontrol noktasından eğittiniz?) veya “Is this even legal?” (bu yasal mı?) gibi sorular yöneltmekte; kullanılan ses klonlama teknolojileri, telif haklarına ilişkin belirsizlikler ve algoritmalarla yürütülen ses örneği temizleme işlemleri gibi teknik ayrıntılara yoğun ilgi göstermektedir. Bu durum, yapay zekâ destekli müzik üretiminin yalnızca duyusal bir deneyim sunmakla kalmayıp, aynı zamanda yapay zekâ algoritmalarının oluşturduğu teknik altyapı katmanlarına yönelik bir öğrenme arzusunu da tetiklediğini ortaya koymaktadır. Negatif yorumlar ise daha çok, yapay zekânın Kanye West'in sahne enerjisini, şarkı sırasında doğaçlama söylenen kısa ifadeleri ve çok küçük ölçekteki duygusal ses değişimlerini yeterince taklit edememesi üzerinden ilerlemektedir. “AI can't replicate Ye's raw spontaneity” (yapay zekâ, Kanye'nin doğaçlamasını kopyalayamaz) ve “robotic vibrato” (robotik titreşim efektleri) gibi ifadelerle, dinleyiciler yapay vokalin canlılık, doğaçlama ve ruhani yoğunluk açısından eksik kaldığını dile getirmektedir. Bu noktada, “plastik duygu” ve “yapay duygusal yüzysellik” eleştirileri ön plana çıkmaktadır.

Tematik yorum analiz sonuçlarına göre en yoğun tema “merak” (n=123) olmuştur. Bu temayı sırasıyla “yenilik ve adaptasyon” (n=63), “duygusal yoğunluk” (n=39), “teknik değerlendirme” (n=27) ve “aidiyet/kimlik” (n=27) izlemektedir. “Yabancılaşma” (n=19) ve “nostalji ve geçmişe özlem” (n=9) ise daha sınırlı düzeyde gözlemlenmiştir (Grafik 4). Özellikle nostalji temasının görece düşük kalması, dinleyici kitlesinin bu çalışmayı eski Kanye’yi hatırlatan bir üretimden ziyade, teknolojiyle yaratılmış yeni bir sanatçı kimliği olarak konumlandığını göstermektedir.

Genel olarak, yapay zekâ ile yeniden yorumlanan “Kanye Ft. Playboi Carti - Somebody That I Used to Know” adlı parça, hip-hop kültüründe yenilik ve özgünlük ekseninde süregelen tartışmaları yeniden canlandırmıştır. Dinleyici kitlesi, bu tür yapay üretimleri müzikal ifade olanaklarını genişleten bir araç olarak görmekle birlikte, hâlâ insan doğallığının temsil ettiği “duygu” ve “kendiliğindenlik” gibi öğelere duyulan ihtiyacı da açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum, literatürde sıkça vurgulanan yapay zekâ üretimlerinde duygusal otantikliğin sınırlarını ve potansiyel gelişim alanlarını bir kez daha gözler önüne sermektedir (Xu, 2023, s.233; Agwan vd., 2023 s.91).

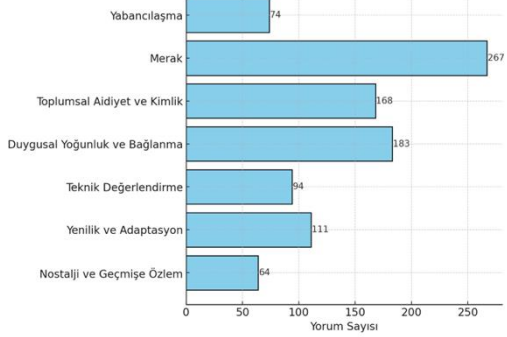
5.3. Squidward Tentacles - My Way Yorumları Analizi

Squidward AI Cover - Duygu Dağılımı

Grafik: 5

Squidward AI Cover - Tematik Dağılım

Grafik: 6

Metin önışleme süreci sonrasında temizlenen veri setinde yer alan toplam 3.903 YouTube yorumu üzerinden gerçekleştirilen duygu analizi, dinleyici tepkilerinin %45,6’sının pozitif, %41,7’sinin nötr ve %12,7’sinin negatif olarak dağıldığını ortaya koymuştur (Grafik 5). Bu oranlar, Squidward karakterinin yapay zekâ ile seslendirilen yorumunun geniş bir dinleyici kitlesi tarafından dikkatle dinlendiğini ve çok yönlü olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Pozitif yorumlarda, yapay zekânın Squidward’ın kendine özgü alaycı ve melankolik karakterini “şaşırtıcı derecede aslına sadık” bir şekilde yeniden ürettiğine dair hayranlık ifadeleri öne çıkmaktadır. Dinleyiciler bu çalışmaları, nostalji ve mizah çerçevesinde değerlendirmekte; “self important clarinetist finally achieved his dream” (kendini beğenen klarnetçi sonunda hayaline kavuştu) gibi esprili yorumlarla geçmişe bugünün yaratıcı bir birleşimi olarak yorumlamaktadır.

Yapay zekâ ile üretilen, caz esintili düşük kaliteli (lofi) müzik tarzındaki bu yorumlar, bazı dinleyiciler tarafından “yüksek kaliteli hüznün” (HD melankoli) olarak tanımlanmış; böylece teknik mükemmellik ile duygusal bağlılık bir arada sunulmuştur. Nötr yorumlar, büyük ölçüde teknik konulara ve meraka odaklanmaktadır. Dinleyiciler, kullanılan

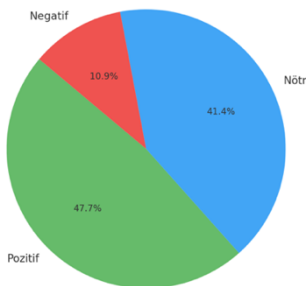
yazıdan sese çeviri (TTS) veya ses klonlama teknolojileri, ses düzenleme işlemleri (EQ-kompresyon zinciri) ve vokal tonu ayarları gibi detaylar hakkında sorular sormakta; böylece sadece eğlence amacıyla değil, teknik çözümleme amacıyla da üretimi takip ettiklerini göstermektedir. Bazı dinleyiciler yorumlarında, Squidward'ın meşhur sinik tonunun yapay üretimde fazla pürüzsüz geldiğini ve karakterin daha gerçekçi olabilmesi için hırıltı ve nefes efektleri gibi doğal ses bozulmalarının eklenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Negatif yorumlar toplam yorumların %12,7'sini oluştursa da güçlü eleştiriler barındırmaktadır. “Robotik parodi”, “plastik klarnet” ve “ürkütücü bir his” gibi ifadelerle, yapay zekâ vokallerinin hâlâ insan duygularını tam anlamıyla taşıyamadığı belirtilmiştir. Özellikle nefesli çalgılara özgü doğal vurguların eksikliği, birçok dinleyici tarafından eski tarz dijital müzik sesi (“klasik MIDI”) gibi yapay bir his verdiği şeklinde eleştirilmiştir.

Tematik yorum analizinde en çok eşleşen motifler; duygusal yoğunluk ve bağlanma (n=183), merak (n=267), aidiyet ve kimlik (n=168) ve teknik değerlendirme (n=94) başlıklarında toplanmıştır (Grafik 6). Bu dağılım, dinleyicilerin bir yandan Squidward karakteriyle duygusal bir bağ kurduğunu, diğer yandan yapının teknik detaylarına yönelik fazlaca bir ilgiyi sürdürdüğünü göstermektedir. “Yenilik ve adaptasyon” teması altında (n=111) yapay zekânın çizgi film kültürünü yeniden yorumlayarak adeta bir “kültürel yeniden yaratım dönemi” başlattığı vurgulanmaktadır. Öte yandan, “yabancılaşma” teması (n=74) ise dinleyicilerin hâlâ gerçekçi ve duygusal seslere duyulan ihtiyacını sürdürdüğünü göstermektedir.

Genel tablo, yapay zekâ tabanlı popüler kültür adaptasyonlarının nostalji, teknik yeterlik ve yaratıcı yeniden işleme gücüne sahip olduğunu, ancak insan dokunuşuna ve canlı performansın duygusal derinliğine yönelik taleplerin hâlen geçerliliğini koruduğunu göstermektedir. Bu bulgular, Hilcenko ve Taubman-Bassirian (2023, s.126) ve Xu (2023, s.233) gibi çalışmalarda belirtilen etik ve duygusal otantiklik tartışmalarıyla da örtüşmektedir. Özellikle Squidward gibi kendine özgü ses kimliğine sahip karakterlerin yapay zekâ tarafından yorumlanması, ses mühendisliği, mizah estetiği ve duygusal aktarım gibi çok katmanlı alanlarda önemli tartışma konuları sunmaktadır. “

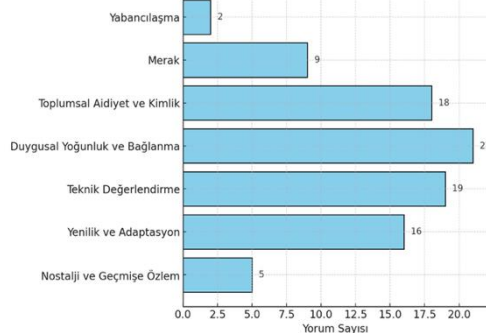
5.4. Freddie Mercury ft. Adele - Set Fire to the Rain Yorumları Analizi

Freddie Mercury AI Cover - Duygu Dağılımı

Grafik: 7

Freddie Mercury AI Cover - Tematik Dağılım

Grafik: 8

Metin önışleme süreci sonrasında temizlenen veri setinde yer alan toplam 635 YouTube yorumu üzerinden yapılan analizde, yorumların %47,7'si pozitif, %41,4'ü nötr ve %10,9'u

negatif olarak sınıflandırılmıştır (Grafik 7). Bu dağılım, yapay zekâ destekli Freddie Mercury yorumunun hem teknik hem de duygusal boyutlarda geniş bir değerlendirme yelpazesine sahip olduğunu göstermektedir.

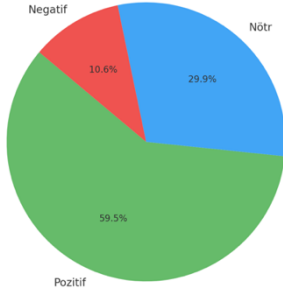
Pozitif yorumlarda öne çıkan tema, Freddie Mercury'nin vokal karakteristiğinin "inanılamayacak derecede gerçekçi" biçimde yeniden üretilmiş olmasıdır. Dinleyiciler, bu üretimi "kayıp bir Queen demosuna rastlamış gibi" betimleyerek hem nostaljik bir bağ kurmakta hem de teknolojik yetkinliği takdir etmektedir. "Bohemian Rhapsody AI edition gave me chills!" (Bohemian Rhapsody yapay zekâ versiyonu tüylerimi diken diken etti!) gibi benzer yorumlara rastlanmakta; yapay zekâ modelinin dramatik vokal aralığını ve opera-rock tarzına özgü dinamikleri yüksek doğrulukla taklit ettiği ifade edilmektedir. Duygusal yoğunluk ve nostalji temalarının bu yorumlarda belirgin biçimde yer aldığı görülmektedir. Nötr yorumlar özellikle şarkının teknik özelliklerine odaklanmaktadır. Dinleyiciler; şarkıdaki farklı ses kanallarının nasıl ayrıştırıldığı, ses tonlarının nasıl kaydırıldığı, seslerin uyumlu hâle getirilmesi ve ses dengesi-sıkıştırması gibi işlemler hakkında sorular sorarak yapay zekâ ile yapılan müzik üretimine teknik açıdan yoğun ilgi göstermektedir. Bununla birlikte bazı nötr yorumlarda, şarkının duygusal iniş çıkışlarının "fazla yapay" hissettirdiği ve yapay zekâ ile üretilen vokalin canlı performanslardaki doğal pürüzleri ve insani ifadeleri taşıyamadığı eleştirileri de yer almaktadır. Negatif yorumlarda ise "ruhsuzluk", "robotik titreşim" ve "duvara çarpan karaoke robotu" gibi ifadeler kullanılarak, yapay sesin duygusal ifade gücünün sınırlı kaldığı vurgulanmaktadır. Bu yorumlar, Freddie Mercury'nin sahne üzerindeki küçük duygusal iniş çıkışlarının (özellikle ses titremeleri ve kelimeleri vurgulama biçiminin) yapay zekâ tarafından yeterince taklit edilemediğini göstermektedir. Ayrıca şarkının çok katmanlı yapısının "mekanik" bir his verdiği ve canlı kayıtlarda görülen doğal küçük hataların eksik olduğu da sıkça dile getirilmektedir.

Tematik yorum analiz sonuçları, duygusal yoğunluk ve bağlanma (n=21), teknik değerlendirme (n=19) ve aidiyet/kimlik (n=18) başlıklarında toplanmıştır (Grafik 8). Bu durum, Queen hayranlarının parça ile duygusal bir bağ kurarken aynı zamanda ses mühendisliği ve müzikal bütünlük açısından da yüksek beklentiler taşıdıklarını göstermektedir. Nostalji ve geçmişe özlem (n=5) ile Yenilik ve adaptasyon (n=16) gibi temaları ise, bu yapay zekâ destekli müzik prodüksiyonunun popüler kültürdeki etkisini ve yeni müzikal olanaklara dair tartışmaları desteklemektedir. Yabancılaşma (n=2) ve merak (n=9) ise daha sınırlı olmakla birlikte, nitelikli ve dikkat çekici bulgular sunmaktadır.

Genel olarak, yapay zekâ ile yeniden yorumlanan "Freddie Mercury ft. Adele - Set Fire to the Rain" adlı parçanın hem teknik hem de duygusal açılardan dikkatle takip edilen bir yapay zekâ ürünü olduğunu; dinleyicilerin bir kısmı için yoğun nostalji ve estetik tatmin sağlarken, diğer kısmı için hâlen "canlı dokunuş" eksikliğini hatırlattığını göstermektedir. Ayrıca, yapay zekâ ile üretilen vokallerin özellikle küçük duygusal ses değişimleri ve ses titreşimi (vibrato) kontrolü gibi alanlarda geliştirilmesi gerektiğine dair eleştiriler, bu yorum setinde de açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

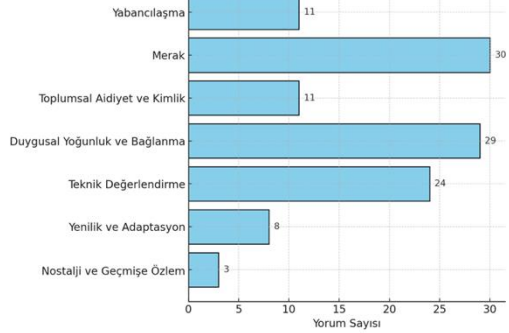
5.5. Eric Cartman - Bring Me to Life Yorumları Analizi

Eric Cartman AI Cover - Duygu Dağılımı

Grafik: 9

Eric Cartman AI Cover - Tematik Dağılım

Grafik: 10

Metin önışleme süreci sonrasında temizlenen veri setinde yer alan toplam 461 YouTube yorumu üzerinden gerçekleştirilen duygu ve tema çözümlemesi, dinleyicilerin Eric Cartman (South Park karakteri) tarafından yapay zekâ ile yorumlanan müzik performansına karşı çeşitli ve çok boyutlu tepkiler verdiğini ortaya koymuştur. Duygu analizi sonuçlarına göre yorumların %59,5'i pozitif, %29,9'u nötr ve %10,6'sı negatif duygu yönelimi taşımaktadır (Grafik 9).

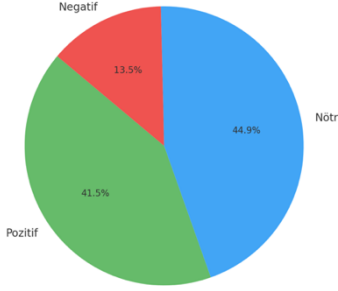
Pozitif yorumlarda öne çıkan en belirgin tema, “nostalji ve geçmişe özlem” duygularıyla iç içe geçmiş bir “duygusal yoğunluk” (n=29) ve Cartman karakterinin yapay zekâ aracılığıyla son derecede başarılı bir biçimde taklit edilmesine duyulan şaşkınlık ve hayranlıktır. Dinleyiciler, “my childhood came back” (çocukluğum geri geldi) ya da “AI captured Cartman’s grumpy tone perfectly” (yapay zekâ Cartman’ın o huysuz tonunu nokta atışı yakalamış) gibi ifadelerle yapay zekâ üretimini hem teknolojik bir başarı hem de duygusal bir yeniden karşılaşma olarak değerlendirmiştir. Buna ek olarak, “yenilik ve adaptasyon” teması altında (n=8), yapay zekânın popüler kültüre eğlenceli ve yaratıcı bir katman eklediği, çizgi film karakterlerinin müzikle yeniden yorumlanmasının özgünlük içerdiği yönünde görüşler öne çıkmıştır. Nötr yorumların önemli bir bölümü (n=24) teknik değerlendirmeler içermektedir. Dinleyiciler özellikle vokal seslerinde zaman zaman ortaya çıkan tıkanma etkisi, bas gitar ile diğer sesler arasındaki dengenin bozulması ve ses tonlarındaki yapaylık gibi yapay ses üretiminin sınırlarına dikkat çekmektedir. Diğer bir nötr kümeyi oluşturan “merak” temalı yorumlarda (n=30) ise dinleyiciler, kullanılan modelin türü, telif hukuku bağlamındaki durumlar ya da South Park evreninden diğer karakterlerin (örn. Kenny, Kyle) de benzer şekilde seslendirilip seslendirilemeyeceğine dair sorular yöneltmişlerdir.

Negatif yorumların (%10,6) yoğunlaştığı ana tema “yabancılaşma” (n=11) olarak belirlenmiştir. Bu grup, yapay zekâ üretimini “ruhsuz karaoke” veya “robotik taklit” olarak tanımlayan dinleyicileri kapsamaktadır (Grafik 10). Bu bağlamda bazı dinleyiciler, Trey Parker’ın (Cartman karakterinin orijinal seslendiricisi) duygusal ifadelerinin yapay yorumda eksik olduğunu belirtmekte; bazıları ise genel olarak yapay zekâ ile üretilen seslerin “gerçek duyguları yansıtmaz özelliğini” zayıflatıldığını savunmaktadır. Öte yandan, pozitif yorumların %59,4 gibi yüksek bir oranda olması, yapay zekâ destekli müzik üretimlerinin popüler kültür figürleri aracılığıyla yeniden bağ kurma ve ortak

hafızayı canlandırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

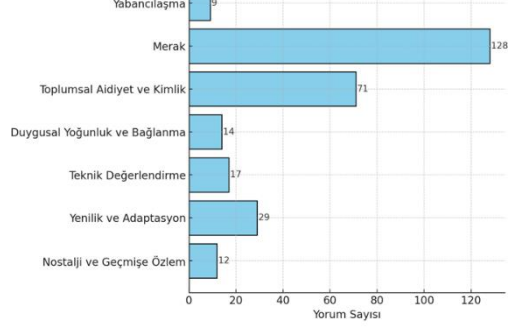
5.6. Doofenshmirtz Sings - How Bad Can I Be Yorumları Analizi

Dr. Doofenshmirtz Al Cover - Duygu Dağılımı

Grafik: 11

Dr. Doofenshmirtz Al Cover - Tematik Dağılım

Grafik: 12

Metin önışleme süreci sonrasında temizlenen veri setinde yer alan toplam 1.122 YouTube yorumu üzerinden yapılan analiz, dinleyicilerin yapay zekâ tarafından yeniden seslendirilen Dr. Doofenshmirtz karakter şarkısına yönelik değerlendirmelerinin duygu kümelerine ayrılmış hâli şu şekildedir: %41,5'i pozitif, %44,9'u nötr ve %13,5'i negatif yapıdadır (Grafik 11).

Pozitif yorumlarda öne çıkan eğilim, yapay zekânın karaktere özgü aksanı “tutarlı ve komik” biçimde yeniden üretme başarısına duyulan hayranlıkla birlikte gelişmektedir. Bu kapsamda, yorumlarda bulunan “childhood restored” (çocukluğuma geri döndüm) ve “evil-incorporated ear-worm!” (akılda kalıcı şeytani bir nakarat) gibi ifadeler nostalji ve mizahı bir arada barındıran deneyimlerin yoğun biçimde yaşandığını göstermektedir. Bu pozitif değerlendirmelerde, yapay zekâ üretiminin yalnızca teknik bir başarı değil, aynı zamanda “absürt ama profesyonel” olarak tanımlanan yaratıcı bir yeniden kurgulama örneği olduğu belirtilmiştir. Nostalji ve duygusal bağlılık temaları, bu yorum grubunu belirgin şekilde beslemektedir. Nötr yorumların büyük bir bölümü ise teknik değerlendirmeler (n=129) ve merak odaklı ifadelerden (n=128) oluşmaktadır. Teknik yorumlar; ses düzenlemesi, vokal tıkanmaları, ses tonu ayarları ve bozulmalar (distorsiyon) gibi ayrıntılar üzerinde yoğunlaşmakta; bu da ses tasarımı hakkında hem amatör hem de profesyonel dinleyiciler arasında bir paylaşım ortamı yaratmaktadır.

Öte yandan, kullanılan yazıdan sese çeviri (TTS) modeli, telif süreçleri veya farklı karakterlerin (örneğin Perry the Platypus) yorumlanması gibi konularda yöneltilen sorular, dinleyicilerin üretim sürecine olan ilgisini ve yapay zekâ okuryazarlığını artırma eğilimlerini ortaya koymaktadır. Bu durum, yapay zekâ destekli prodüksiyonların hem teknik hem de topluluk boyutlarını güçlendiren bir etki yaratmaktadır. Negatif tepkilerde ise “ruhsuz”, “garip bir his uyandıran” ve “robotik” gibi ifadeler öne çıkmaktadır. Bu yorumlar, yapay zekâ tarafından üretilen seslerin karakterin orijinal duygusal ifadelerini tam olarak yansıtamadığını ve özellikle karaktere ait olan kahkaha sırasında sesin kırıldığı, ani değişimler gösterdiği doğal ifadelerin taklit edilemediğini vurgulamaktadır. Ayrıca, yapay zekâ tarafından yorumlanan mizahın, doğal sıcaklığını kaybedip fazla kusursuz ve yapay bir hâle geldiği; bu nedenle de izleyicilerde gerçek bir

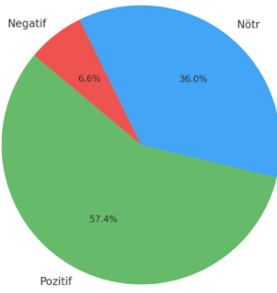
duygu uyandırmak yerine, yapay bir izlenim bıraktığı sıkça dile getirilen eleştiriler arasındadır.

Tematik yorum analiz sonuçları duygusal yoğunluk ve bağlanma (n=207) ile nostalji ve geçmişe özlem (n=188) başlıklarının en yüksek sıklıkla temsil edildiğini göstermektedir. Bunları sırasıyla merak (n=143), teknik değerlendirme (n=129) ve toplumsal aidiyet (n=78) izlemektedir (Grafik 12). Özellikle “Phineas and Ferb” dizisinde yer alan Dr. Doofenshmirtz karakterinin meşhur “CURSE YOU, PERRY!” (Lanet olsun sana Perry) ifadesinin yeniden kullanılması, dizinin ortak hafızasını yeniden canlandırmış ve kültürel bağları güçlendirmiştir. “Yenilik ve uyum sağlama” (n=61) teması, yapay zekânın çizgi film kültürünü yeniden şekillendirme potansiyelini vurgularken; “yabancılaşma” (n=53) teması ise, insan performansına duyulan ihtiyacın hâlâ devam ettiğini göstermektedir.

Genel bulgular, yapay zekânın nostalji, mizah ve teknik yeterlik gibi çok katmanlı boyutlarla etkileşim kurabildiğini, ancak duygusal aktarım ve “insan dokunuşu” konularında hâlâ sınırlı bir ikna gücüne sahip olduğunu göstermektedir.

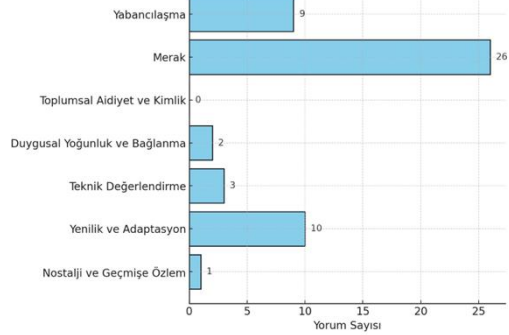
5.7. SpongeBob - Take On Me Yorumları Analizi

SpongeBob AI Cover - Duygu Dağılımı

Grafik: 13

SpongeBob AI Cover - Tematik Dağılım

Grafik: 14

Metin önışleme süreci sonrasında temizlenen veri setinde yer alan toplam 286 YouTube yorumu üzerinden yapılan analize göre, dinleyicilerin %57,4’ü pozitif, %36’sı nötr ve yalnızca %6,6’sı negatif duygu yönelimi sergilemiştir (Grafik 13). Bu sonuçlar, SpongeBob karakterinin yapay zekâ aracılığıyla seslendirilmiş müzik yorumunun büyük oranda olumlu karşılandığını göstermektedir.

Pozitif yorumlarda, SpongeBob’un enerjik ve ince sesinin, A-ha grubunun 1980’lerde seslendirdiği “Take On Me” adlı klasik şarkıyla birleşerek yarattığı “gülümseten nostalji” etkisini sıkça vurguladığı öne çıkmıştır. Yorumlarda yer alan “AI SpongeBob makes me weirdly happy” (yapay zekâ Sünger Bob beni tuhaf bir şekilde mutlu ediyor) ve “This feels like a Saturday-morning MTV cartoon moment” (bu, cumartesi sabahı MTV çizgi film anı gibi hissettiriyor) gibi ifadeler, bu deneyimin hem eğlenceli hem de kültürel hafızadaki çocukluk imgelerini tetikleyen bir karakter taşıdığını ortaya koymaktadır. Pozitif yorumlar, nostalji ve mizahın yapay zekâ teknolojileriyle kesiştiği yaratıcı bir mecra olarak değerlendirilmektedir. Nötr yorumlar ise özellikle teknik ayrıntılar ve hukuki/etik sorulara odaklanmaktadır. Dinleyiciler, ses modelleme sürecinde hangi ses klonlama sisteminin kullanıldığı, örnekleme hızı ve özellikle telif haklarına ilişkin yasal

durum hakkında bilgi talep etmektedir. Bu kapsamda, yapay zekâ ile yeniden yorumlanan “SpongeBob - Take On Me” adlı parça, yalnızca eğlencelik bir içerik olarak değil, aynı zamanda teknolojiye duyulan merakın bir ürünü olarak da değerlendirilmektedir. Negatif yorumlarda ise az sayıda fakat dikkat çekici bir dinleyici grubu, SpongeBob’un sesiyle yapılan performansı “fazla yapay” veya “robotik” bulmaktadır. Dinleyiciler, karakterin sesi neredeyse gerçek gibi duyulmasına rağmen doğal bir sıcaklık taşımadığı için rahatsız edici bir his yarattığını; sesin “komik” olmaktan çıkarak tuhaf ve yapay bir izlenim bıraktığını ifade etmektedir.

Tematik yorum analizde en yoğun eşleşme “merak” (n=26) başlığında gözlemlenmiştir (Grafik 14). Dinleyiciler, yapay zekâ ile üretilen bu tür içeriklerin eğlence potansiyelini tartışmakta ve gelecekte hangi popüler karakterin yapay zekâ tarafından yeniden seslendirileceğini merak etmektedir. Merak temasını “yenilik ve uyum sağlama” (n=10) teması takip etmektedir; burada yapay zekânın popüler kültür unsurlarını nasıl yeniden şekillendirdiği vurgulanmıştır. “Yabancılaşma” (n=9) yorumları da dikkate değerdir ve bazı dinleyicilerin hâlâ sıcak ve insani ses tonlarına ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. “Teknik değerlendirme” (n=3) ve “duygusal yoğunluk” (n=2) gibi temalar ise sınırlı oranda gözlenmiştir. “Nostalji” (n=1) ise daha marjinal bir tema olarak ortaya çıkmış; bu da deneyimin daha çok eğlenceli ve merak uyandırıcı bir yenilik olarak algılandığını göstermiştir.

Genel olarak yapay zekâ teknolojilerinin ses estetiği ve eğlence alanındaki uygulamalarının dinleyici nezdinde fazlaca kabul gördüğü; ancak insanî ifadelerin taklidinde hâlâ bazı sınırlarla karşılaştığı bu örnekle bir kez daha teyit edilmiştir.

Sonuç / Conclusion

Bu araştırmada yapay zekâ teknolojilerinin popüler müzik alanında yeniden yorumlama biçimleri aracılığıyla ortaya koyduğu estetik ve kültürel dönüşüm süreçleri ve dinleyici tepkilerindeki duygusal etkileri anlaşılmaya çalışılmıştır. Dijital platformlarda erişime sunulan ve özgün parçaların yapay zekâ modelleriyle yeniden seslendirildiği müzik örnekleri hem bireysel duyumsama hem de toplumsal temsil düzeyinde çok katmanlı bir analiz gerektirmektedir. Nitel veri analizi aracılığıyla ulaşılan bulgular, yapay zekâ destekli müzik üretimlerinin yalnızca teknik bir yenilik olarak değil, aynı zamanda kültürel normların, estetik yargıların ve duygusal tepkilerin yeniden biçimlendiği bir medya ekosistemi yarattığını göstermektedir.

Bu araştırma bütünsel olarak değerlendirildiğinde şu gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır. Çalışmada 9.593 yorum incelenmiş, yorumların %46’sı pozitif, %41’i nötr ve %13’ü negatif olarak tespit edilmiştir. Bu dağılım, dinleyici kitlesinin büyük bir bölümünün yapay zekâ ile üretilen müzikleri olumlu karşıladığını, ancak anlamlı bir kısmının da teknolojik ve estetik değerlendirmelerde kararsız veya eleştirel tutum içerisinde olduğunu göstermiştir. Pozitif yorumların çoğu, yapay zekânın orijinal sanatçıların karakteristik vokal tonlarını, müzikal üsluplarını ve duygusal yoğunluklarını başarılı bir şekilde yeniden ürettiğine odaklanmaktadır. Bu yorumlarda özellikle yapay zekânın teknik yetkinliği ve duygusal aktarımdaki başarısı sıklıkla dile getirilmiştir. Dinleyiciler, yapay zekânın yenilikçi üretimlerini, müzikal ifade olanaklarını genişletici ve nostaljik bağlar kurucu olarak değerlendirmiştir. Ayrıca, yapay zekâ tarafından yeniden yorumlanan müziklerde özgünlüğün yanı sıra, geçmişteki anıları ve kültürel referansları harekete geçiren unsurların varlığından da bahsedildiği görülmektedir. Nötr yorumlar ise büyük ölçüde yapay zekânın kullandığı teknik süreçlere ve üretim altyapısına

odaklanmıştır. Dinleyiciler sıklıkla kullanılan ses klonlama modelleri, telif hakları meseleleri ve algoritmik detaylara yönelik sorular sormakta, teknik bilgi ve yapay zekâ okuryazarlığını geliştirmeye yönelik ilgi göstermektedir. Bu yorum türü, dinleyicilerin yalnızca pasif birer tüketici olmayıp aynı zamanda aktif bir biçimde yapay zekâ teknolojisini sorgulayan bir kitle olduğunu ortaya koymaktadır. Negatif yorumlar, yapay zekânın müzik üretimindeki bazı duygusal ve sanatsal sınırlılıklarına dikkat çekmektedir. Yapay vokalin doğal ses tınısını kaybetmesi, duygusal nüansların ve mikro dinamik ifadelerin eksikliği gibi eleştiriler çalışmada dikkat çekicidir. Bazı dinleyiciler, yapay seslerin robotik ve ruhsuz bir estetiğe sahip olduğunu, müziğin orijinal canlı performanslarının derinliğini tam olarak yakalayamadığını ifade etmektedir. Bu bize literatürde Fox ve diğerlerinin (2024) yaptığı çalışmada olduğu gibi insan yaratıcılığının eşsizliğini hatırlatmaktadır.

Tematik yorum analiz sonuçlarına göre temalar; “merak” (n=613), “duygusal yoğunluk ve bağlanma” (n=324), “aidiyet ve kimlik” (n=318), “yenilik ve adaptasyon” (n=254), “teknik değerlendirme” (n=217), “yabancılaşma” (n=128) ile “nostalji ve geçmişe özlem” (n=94) olarak sıralanmaktadır. “Merak” temasının belirgin biçimde öne çıkması, dinleyici kitlesinin yapay zekâ ile yeniden üretilen müzikleri yalnızca eğlence unsuru olarak değil, teknolojik bir yenilik ve öğrenme fırsatı olarak da değerlendirdiğini göstermektedir. Bu ilgi, dinleyicilerin yalnızca müzik dinleyen kişiler değil, aynı zamanda öğrenen ve sorgulayan bireyler olarak da sürece katıldıklarını göstermektedir. “Duygusal yoğunluk ve bağlanma” temasının sıklıkla dile getirilmesi, yapay zekâ ile üretilen müziğe dair yorumların özellikle popüler kültür unsurları ve nostaljik referanslar üzerinden dinleyiciyle güçlü bir ilişki kurduğunu ortaya koymaktadır. “Teknik değerlendirme” teması ise özellikle Cartman karakterinin yorumlandığı parçada öne çıkmış, ses işleme kalitesi ve duygusal aktarım kapasitesi üzerine yapılan tartışmalarla desteklenmiştir. “Aidiyet ve kimlik” teması, karaktere veya sanatçıya bağlılık üzerinden dinleyicilerin kendi müzikal kimliklerini nasıl yansıttığını göstermektedir. Özellikle Squidward ve Dr. Doofenshmirtz gibi karakter odaklı yapımlarda, bu temanın etkisi belirgin şekilde görülmektedir. Bazı müziklerde (örneğin Kanye West – In Da Club) teknik açıdan başarılı bulunan yapay üretimlerin duygusal aktarım açısından eksik kaldığı, “mekaniklik” ve “yabancılaşma” gibi kavramlarla eleştirildiği görülmüştür. Bu durum, yapay zekânın müzikte insani dokunuşu tam anlamıyla yansıtamadığını göstermektedir. SpongeBob – Take On Me ve Dr. Doofenshmirtz – How Bad Can I Be gibi karakter temelli içeriklerde ise, kültürel aidiyet duygusu korunmakla birlikte bazı dinleyiciler üretimi “ruhsuz” ya da “yapay” olarak nitelendirmiştir. Freddie Mercury ft. Adele – Set Fire to the Rain yorumlarında da benzer şekilde, taklit başarısı övülmüş ancak sanatçının özgün vokal inceliklerinin yansıtlamadığı belirtilmiştir. “Nostalji ve geçmişe özlem” teması, bazı içeriklerde güçlü biçimde hissedilmekle birlikte örneğin Lana Del Rey – Skyfall yorumlarında çok düşük oranda gözlenmiştir. Bu durum, nostalji duygusunun yalnızca belirli olarak ve sınırlı içeriklerde yer aldığını göstermektedir. Yapay zekânın müzik üretimi alanında yenilik ve adaptasyon, teknik yeterlik, kültürel bağ kurma gibi boyutlarla etkileşim kurabildiği, ancak duygusal ve insanî ifade konusunda sınırlılıklarının olduğu söylenebilir. Yeniden yorumlanan parçalar, bazı dinleyiciler için geçmişin duygularını ve estetik değerlerini yeniden canlandırırken, bazıları için ise “robotik” ya da “yapay” hissettiren bir deneyim sunmaktadır. Bu çift yönlü algı, dinleyicilerde “merak” ve “kaygı” gibi duyguların bir arada bulunduğunu göstermekte; yapay zekâ üretimlerinin hem bir yenilik heyecanı ile hem de belli bir dikkat ve çekinceyle karşılandığını ortaya koymaktadır. Bu durum literatürde benzer olumlayıcı

yaklaşımlarla (Dallas & Morreale, 2024) sorgulayıcı perspektifin (Moura & Maw, 2021) bu çalışma nezdinde bir arada olduğunu göstermektedir.

Son olarak, yapay zekâ teknolojilerinin müzikal alanda yarattığı dönüşümü yalnızca bireysel beğeni ya da tüketim pratikleriyle sınırlandırmak eksik olacaktır. Bu teknolojiler estetik normların, içerik üretim süreçlerinin ve dijital kültürün genel yönelimlerinin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynayacağı benzetilmektedir. Bu bağlamda, yapay zekâ destekli müzik üretimi, yalnızca teknik bir üretim değil; aynı zamanda dijital çağın kültürel, estetik ve duygusal rejimlerini yeniden kurgulayan bir söylem alanı ve kültürel aktör olarak görülebilir. Bu gerçekliğin farkında olarak, teknolojik yeniliklerin hızı karşısında etik, estetik ve hukuksal tartışmalara daha çok ihtiyaç olduğu açıktır.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	* Bu makale etik kurul kararı gerektirmemektedir ve daha önce herhangi bir yerde sözlü bildiri olarak sunulmamış ve bir tez çalışmasından üretilmemiştir. *Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – İthenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yazar Katkıları (Makale Çift veya Üç Yazarlı olduğu takdirde)	Çalışmanın Tasarlanması: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50) Veri Toplanması: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40) Veri Analizi: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40) Makalenin Yazımı: 1. Yazar (%40), 2. Yazar (%60) Makale Gönderimi ve Revizyonu: 1. Yazar (%40), 2. Yazar (%60)
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	*This article does not require an ethics committee decision and has not been presented as an oral presentation anywhere before or has not been produced from a thesis study. *It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Plagiarism Checks	Yes - İthenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Author Contributions (If the article is written by two or three authors)	Design of Study: 1. Author (%50), 2. Author (%50) Data Acquisition: 1. Author (%60), 2. Author (%40) Data Analysis: 1. Author (%60), 2. Author (%40) Writing up: 1. Author (%40), 2. Author (%60) Submission and Revision: 1. Author (%40), 2. Author (%60)

Kaynakça | References

- Agwan, M., Nemade, M., Sinha, U., & Roy, S. (2023). *The fusion of AI and music generation: A comprehensive review*. 2023 6th International Conference on Advances in Science and Technology (ICAST). IEEE.
- Ahmed, M., Rozario, U., Kabir, M. M., Aung, Z., Shin, J., & Mridha, M. F. (2024). *Musical genre classification using advanced audio analysis and deep learning techniques*. IEEE Open Journal of Computer Science, 5, 457–467.
- Ajay, A., & Rajan, R. (2023). *Music genre classification using attention-based CNN-feature fusion paradigm*. 2023 Annual International Conference on Emerging Research Areas: International Conference on Intelligent Systems (AICERA/ICIS). IEEE.
- Akkol, M. L. (2018). *Müzik sosyolojisinde T. W. Adorno'nun yeri*. Alternatif Politika, 10(1), 111–130. Retrieved from <http://www.alternatifpolitika.com>
- Allamy, S., & Koerich, A. L. (2021). *1D CNN architectures for music genre classification*. 2021 IEEE Symposium Series on Computational Intelligence (SSCI). IEEE.
- Avdeeff, M. (2019). Artificial intelligence & popular music: SKYGGE, Flow Machines, and the audio uncanny valley. Arts, 8(4), 130.
- Aydar, D. (2014). *Popüler kültür ve müzik üzerine*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(33), 800–807. Retrieved from <http://www.sosyalarastirmalar.com>
- Barton, G. (2018). *Music Learning and Teaching in Culturally and Socially Diverse Contexts*, Palgrave Macmillan, USA.
- Berkowitz, A. E. (2024). Artificial intelligence and musicking: A philosophical inquiry. Music Perception, 41(5), 393–412.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77–101.
- Britzolakis, A., Kondylakis, H., & Papadakis, N. (2020). *A review on lexicon-based and machine learning political sentiment analysis using tweets*. International Journal of Semantic Computing, 14(4), 507–541.
- Chen, J., Ma, X., Li, S., Ma, S., Zhang, Z., & Ma, X. (2024). A hybrid parallel computing architecture based on CNN and Transformer for music genre classification. Electronics, 13(3313).
- Dallas, L., & Morreale, F. (2024). *Effects of added vocals and human production to AI-composed music on listener's appreciation*. Proceedings of the International Conference on Artificial Intelligence and Music. University of Auckland.
- Fox, M., Vaidyanathan, G., & Breese, J. L. (2024). *The impact of artificial intelligence on musicians*. Issues in Information Systems, 25(3), 267–276.
- Galuszka, P. (2024). The influence of generative AI on popular music: Fan productions and the reimagination of iconic voices. Media, Culture & Society, 47(3), 603–612. <https://doi.org/10.1177/01634437241282382>. (Original work published 2025)
- Gao, X., Chen, D., Gou, Z., Ma, L., Liu, R., Zhao, D., & Ham, J. (2024). *AI-driven music generation and emotion conversion*. Affective and Pleasurable Design, 123, 82–93.

Gündoğdu, B., & Okcu, S. (2024). *Effects of artificial intelligence applications on music and the music industry*. Konservatoryum – Conservatorium, 11(2), 545–558.

Han, D., Kong, Y., Han, J., & Wang, G. (2022). *A survey of music emotion recognition*. Frontiers of Computer Science, 16(6), 166335.

Hilchenko, C., & Taubman-Bassirian, T. (2023). *Artificial intelligence and ethics*. Journal of Education, Technology and Computer Science, 4(34), 119–134.

Hutson, J., & Ratican, J. (2023). Life, death, and AI: Exploring digital necromancy in popular culture—Ethical considerations, technological limitations, and the pet cemetery conundrum. Metaverse, 4(1), 1–12.

Hutto, C. J., & Gilbert, E. (2014). VADER: A Parsimonious Rule-based Model for Sentiment Analysis of Social Media Text. In *Proceedings of the Eighth International Conference on Weblogs and Social Media (ICWSM-14)* (pp. 216–225).

Katyal, Y., Dhasmana, G., Singh, S. V., & Saxena, A. (2024). *Exploring the evolution of music and artificial intelligence*. 2024 International Conference on Communication, Computer Sciences and Engineering (IC3SE). IEEE.

Kumar, S. (2024). *Music and technology*. Sangeet Galaxy, 13(1), 200–206. Retrieved from <http://www.sangeetgalaxy.co.in>

Kurniawan, D. K., Alexander, G. R., & Sidharta, S. (2023). *Deep learning for music: A systematic literature review*. 2023 International Conference on Information Management and Technology (ICIMTech). IEEE.

Kossanova, A.S., Yermanov, Z.R., Bekenova, A.S., Julmukhamedova, A.A., Takezhanova, R.P. & Zhussupova, S.S. (2016). Music as the Representative of the World Picture, the Phenomenon of Culture. *International Journal of Environmental and Science Education*, 11(12), 5171-5181.

Lu, G. (2023). *Deep learning-based music generation*. Proceedings of the 2023 International Conference on Software Engineering and Machine Learning.

Moura, F. T., & Maw, C. (2021). Artificial intelligence became Beethoven: How do listeners and music professionals perceive artificially composed music? *Journal of Consumer Marketing*, 38(2), 137–146.

Park, J., Choi, Y., & Lee, K. M. (2024). *Research trends in virtual reality music concert technology: A systematic literature review*. IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics, 30(5), 2195–2204.

Rajeswari, S., & Dhanalakshmi, R. (2023). *Differentiate music genre from an audio file using CNN*. Proceedings of IEEE International Conference on System, Computation, Automation, and Networking (ICSCAN 2023), 1–8.

Rodríguez Reséndiz, H., & Rodríguez Reséndiz, J. (2024). Digital resurrection: Challenging the boundary between life and death with artificial intelligence. *Philosophies*, 9(3), 71.

Ser, A. (2023). Algoritmaların senfonisi: Müzikte yapay zekanın geçmişi, bugünü ve geleceğinin değerlendirilmesi. *MAS Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 8(2), 320–328.

- Smart, A. (2024). *Music and technology*. Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems. Elon University.
- Tahiroğlu, K. (2021). Ever-shifting roles in building, composing and performing with digital musical instruments. *Journal of New Music Research*, 50(2), 155–164.
- Turchet, L., Hamilton, R., & Çamcı, A. (2021). *Music in extended realities*. *IEEE Access*, 9, 15810–15823.
- Warnars, H. L. H. S., & Rusli, W. (2022). *A literature review of music in computer science*. *International Journal of Computing and Digital Systems*, 12(1), 1503–1516.
- Widdess, R. (2012). *Music, meaning, and culture*. *Empirical Musicology Review*, 7(1–2), 88–94. Retrieved from <https://emusicology.org>
- Xu, L. (2023). *A study on the fair use principles of artificial intelligence-generated music*. Proceedings of the 2nd International Conference on Interdisciplinary Humanities and Communication Studies.
- Yang, T., & Nazir, S. (2022). A comprehensive overview of AI-enabled music classification and its influence in games. *Soft Computing*, 26, 7679–7693
- Zulić, H. (2019). How AI can change, improve, and influence music composition, performance, and education: Three case studies. *INSAM Journal of Contemporary Music, Art and Technology*, 2(1), 100–114.